

ISTIROHAT BOG'LARINING KO'KALAMZOR QIYOFASI

Beknazarova Mahbuba Nortojoyevna

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti

E-mail: maxbek1993@gmail.com

Sharipov Bahodir Xolboyevich.

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti

E-mail: sharipovbahodir136@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada tinch dam olish maskanlari — istirohat bog'lari hududlarida ko'kalamzor muhitni tashkil qilish va uni gulzorlar bilan estetik jihatdan bezash tamoyillari yoritilgan. Gul tanlovi, ranglar uyg'unligi, ekologik moslik va mavsumiylik asosida bog'larning manzarali ko'rinishini yaratish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Istirohat bog'i, ko'kalamzorlashtirish, gulzor, landschaft dizayni, ekologiya, rang uyg'unligi, dam olish muhitlari.

Kirish

Zamonaviy shaharsozlikda va ekologik muhitni yaxshilashda istirohat bog'larining ahamiyati beqiyosdir. Tabiat qo'ynida dam olish, ruhiy tetiklik va salomatlikni tiklash istagida bo'lgan insonlar uchun istirohat bog'lari muhim manzillardan biridir. Ana shu muhitni chiroyli, sokin va estetik tarzda tashkil qilishda gulzorlarning roli katta.

1. Istirohat bog'lari va ularning funktsional xususiyatlari

- Istirohat bog'lari quyidagi maqsadlarga xizmat qiladi:
- Aholining dam olishi va ko'ngil ochishi;
- Ruhiy va jismoniy salomatlikni tiklash;
- Shahar ekologiyasini yaxshilash;

- Estetik muhitni shakllantirish.

Shu bois, ushbu maskanlarni bezatishda biologik xilma-xillik, gullarning bezaklik qiymati va ularning parvarishlanish qulayligi muhim ahamiyatga ega.

2. Gulzorlar kompozitsiyasi: estetik va ekologik tamoyillar:

Gulzorlar istirohat bog'lariga: Rang-baranglik, Xushbo'ylik,

Tashqi go'zallik, Psixologik ijobiy ta'sir olib kiradi.

Gul tanlashda quyidagilarga e'tibor qaratiladi:

Mavsumiy gullar: bahor (lola, nargis), yoz (petunya, kadife), kuz (dahlia, xrizantema).

Doim yashil o'simliklar: ko'p yillik bezak butalar.

Rang uyg'unligi: dam olish maskanlarida ko'zni charchatmaydigan, sokin ranglar (oq, moviy, yashil, pushti) ustuvor.

Joylashuv printsiplari: yo'lak bo'yida chiziqli gulzorlar, markazda geometrik shaklli (aylana, ellips) kompozitsiyalar.

3. Landshaft dizaynidagi yondashuvlar:

Modern landshaft arxitekturasida quyidagilar inobatga olinadi:

Minimalizm – soddalik, tabiiy ranglar va shakllar.

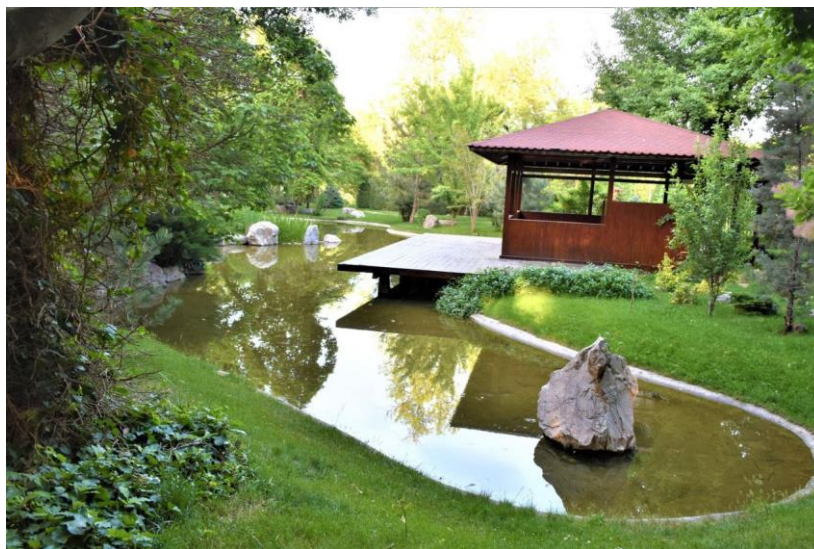
Ekologik dizayn – mahalliy sharoitga mos o'simliklardan foydalanish.

Tematik zonalar – har xil uslubda bezatilgan kichik bog'chalar (masalan: "Tinchlik burchagi", "Bahor maydoni").

4. Amaliy tajriba va tavsiyalar

O'zbekistonning bir qator shaharlarida (masalan, Samarqand, Farg'ona, Toshkent) dam olish bog'lari tajribasi shuni ko'rsatadiki:

Ochiq maydonlar uchun turli balandlikdagi gullar uyg'unligi muhim (fon – baland butalar, oraliq – gullab-yashnaydigan o'rta gullar, old qator – past navlar).

Sun'iy hovuzlar atrofida namsevar gullar (kalla, iris) ekiladi.

O'rindiqlar atrofida xushbo'y gullar (lavanda, atirgul) tavsiya etiladi.

XULOSA

Tinch dam olish istirohat bog'lari bugungi urbanizatsiyalashgan hayotda inson salomatligi va ruhiy tinchlik uchun zarur maskanlardir. Bu joylarning landshaft ko'rinishini gulzorlar yordamida estetik va ekologik jihatdan boyitish orqali jozibadorlik, sokinlik va ijobiy muhit yaratiladi. Mavsumiy gullardan

oqilona foydalanish, mahalliy sharoitga mos tanlov va uyg'un kompozitsiyalar buning kalitidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Qodirova, M. (2020). Landshaft dizaynining nazariy va amaliy asoslari. Toshkent: "Fan" nashriyoti.

2. Nurmatova, L. (2019). Istirohat bog'larida ko'kalamzorlashtirish texnologiyasi. Samarqand: SamDU nashriyoti.

3. Jo'raqulova, N. (2018). Manzarali gullar katalogi va parvarishi. Toshkent: "Universitet" nashriyoti.

4. Tursunov, K. (2021). Shahar muhitida dam olish maskanlarini loyihalash. Buxoro: "Ilmiy izlanishlar" nashriyoti.

5. Karimov, R. (2022). Gulzorlar kompozitsiyasi va parvarishi. Toshkent: Oliy ta'lim nashriyoti.